

ARVO - verkkomateriaalien arviointiin

Arvioitava kohde: **SQL -kyselyt - Juha Kiukas**, Arvioija: **Jouni Lappalainen**, Arviointipäivämäärä: **11.3.2010**

Kehitysvihjeet

[Arvioinnin yhteenveto](#) | [Kehitysvihjeet](#) | [Omat vastaukset](#)

[Lopeta tämä arviointi ja siirry takaisin etusivulle >>](#)

Osa-alueen pisteytykset, tähän heikentävästi vaikuttaneet vastaukset, kysymykset ja kehitysvihjeet näihin ovat kehystettynä.

Esteettömyys (ka: 3.8)

Tekstuaalinen informaatio (ka: 3.3)

- **Kysymys:** Onko palstoitetuilla sivuilla (vasemmassa palstassa linkit ja oikeassa tekstit) tarjolla palstoittamaton vaihtoehto?
- **Vastasi:** ei koskaan
- **Ohje:** Sivun palstoitus taulukoita käyttäen aiheuttaa usein ongelmia ruudunlukuohjelmaa käyttäville. Ruudunlukuohjelmat käsittelevät taulukoita eritavoin. Useinhan taulukkoa käytetään sivun asetteluun esim. navigointialueen sijoittamiseen sivun vasempaan reunaan ja varsinainen tekstisisältö oikeaan reunaan. Periaatteessa tyylitiedostojen (CSS) avulla olisi mahdollista toteuttaa sivun taitto eli asettelu, mutta selainten tuki CSS:lle on kovin kirjavaa. Paras ratkaisu onkin suunnitella monipalstaiselle sivulle erillinen palstoittamaton vaihtoehto. (Korpela 2002; Content Accessibility Guidelines 1.0, 1999.)
- **Kysymys:** Onko asiasisällön painotukset ilmaistu tekstin korostamisen (esim. lihavointi) lisäksi myös kielellisesti (esim. tärkein ominaisuus on joustavuus) ?
- **Vastasi:** joskus
- **Ohje:** Tekstin painotuksen tulee välittyä käyttäjälle myös kielen välityksellä tekstisisällöstä itsestään. Tekstin korostukset kuten lihavointi tai väri eivät välity näkövammaiselle käyttäjälle, joka kuuntelee tai lukee pisteillä sivun sisältämää informaatiota. (Juntunen ym. 2002.)
- **Kysymys:** Onko pdf -dokumenteille tarjolla HTML-vaihtoehto?
- **Vastasi:** ei koskaan
- **Ohje:** PDF -dokumenteille on hyvä tarjota vaihtoehtoinen esitystapa HTML-dokumentin muodossa. Verkossa tulisikin suosia HTML-dokumenttia ensisijaisena dokumenttimuotona. PDF -muotoinen dokumentti on edelleenkin ongelmallinen esim. ruudunlukuohjelmaa käyttäville. (Juntunen ym. 2002.)

Kuvat ja esteettömyys (ka: 1.0)

- **Kysymys:** Onko jokaisella graafisella elementillä tekstimuotoinen vastine esim. kuvissa on ALT -tekstit?
- **Vastasi:** ei koskaan
- **Ohje:** Kuvissa tulisi olla aina ALT-tekstit, jotka kertovat selaimelle mitä kuvan tilalla näytetään, jos itse kuvat syystä tai toisesta ei esitetä. On kiinnitettävä huomiota siihen, että sama kuva voi tarvita eri ALT-tekstin eri yhteyksissä. (Korpela 2002; Web Content Accessibility Guidelines 1.0, 1999.)
- **Kysymys:** Onko informaatiota sisältävillä kuvilla ytimekäs, kuvaava ALT-teksti?
- **Vastasi:** ei koskaan

- **Ohje:** Jos kuva on luonteeltaan informatiivinen on kuvan ALT-teksti laadittava huolellisesti. ALT-tekstissä tulee kertoa sanallisesti mitä kuva esittää. Kuvaavat ALT-tekstit välittävät informaation paitsi näkövammaisille myös tekstipohjaista selainta käyttäville käyttäjille. (Juntunen ym. 2002; Web Content Accessibility Guidelines 1.0, 1999.)

Muut multimediaelementit ja esteettömyys (ka: 4.8)

Informaatioelementtien sijainti sivuilla (ka: 3.0)

- **Kysymys:** Onko sivuston title-otsikko riittävän informatiivinen ja kuvaava?
- **Vastaus:** ei koskaan
- **Ohje:** Näkövammaisten käyttämät ruudunlukuohjelmat lukevat yleensä sivun title -elementin heti sivulle tultaessa. Jokaisella sivuston sivulla tulee olla oma, sivun sisältöä kuvaava title -elementti. On hyvä huomioida, että esim. hakukoneet tulostavat sivun title -elementin hakutuloksissa. Lisäksi sivun title -elementin sisältämä teksti kirjautuu selaimen kirjanmerkiksi. (Juntunen ym. 2002; Nielsen 2000, 123.)

Sivuston käytön joustavuus (ka: 5.0)

Lomakkeet ja dynaamiset sivut (ka: 4.0)

- **Kysymys:** Onko sivuilla automaattisesti avautuvia ikkunoita tai alasvetovalikoita?
- **Vastaus:** joskus
- **Ohje:** Sivuilla tulee välttää automaattisesti avautuvia ikkunoita ja alasvetovalikoita. Ruudunlukuohjelmat saattavat mennä täysin sekaisin niiden yrittäessä lukea näytölle esiin tulevien uusien ikkunoiden sisältöjä. Suositeltavaa on liittää uusia informaatio tekstilinkin taakse. Myös sivujen automaattista virkistystä (refresh tai reload) tulee välttää. Ruudunlukuohjelma aloittaa lukemisen aina uudelleen sivun alusta sivun latauduttua uudelleen. (Korpela 2002a.)

Kehyksien käyttö (ka: 3.0)

- **Kysymys:** Jos sivuilla on käytetty kehyksiä, niin onko sivuilla tarjolla myös kehyksetön vaihtoehto?
- **Vastaus:** ei koskaan
- **Ohje:** Sivuilla olisi hyvä olla aina tarjolla myös kehyksetön NOFRAMES -vaihtoehto. Eri selaimet käsittelevät kehyksiä eri tavoin. Joidenkin selainten asetuksista voidaan valita vaihtoehto, jonka mukaan selain esittää NOFRAMES-vaihtoehdon automaattisesti, jos sellainen sivulla on tarjolla. Tällöin kehykset eivät aiheuta ongelmia ruudunlukuohjelman käytössä. (Korpela 2002.)

Linkit (ka: 4.0)

- **Kysymys:** Onko sivun ylälaidassa siirtymälinkki suoraan varsinaiseen sisältöön?
- **Vastaus:** en osaa sanoa
- **Ohje:** Esimerkiksi ruudunlukuohjelmaa käyttävä henkilö voidaan tarpeen vaatiessa ohjata suoraan varsinaisen sisällön pariin ohitse navigaatiolinkkien ym. elementtien käyttämällä sivun alussa siirtymälinkkiä. (Juntunen ym. 2002.)
- **Kysymys:** Onko sivuilla "ripoteltu" runsaasti linkkejä esim. tekstin sekaan?
- **Vastaus:** joskus
- **Ohje:** Hypertekstin luonteeseen kuuluvat linkit. Toisinaan tekstin seassa saattaa olla linkkejä liikaakin. Ruudunlukuohjelmien ääneen perustuvassa esitystavassa lukuisat tekstin seassa olevat linkit saattavat häiritä informaation hahmottamista. Näkevän henkilön on paljon helpompi silmällä sivua ja hahmottaa informaatiokokonaisuuksia. Lisäksi hän voi seurata linkkiä ja avata sen halutessaan erilleen ikkunaan kadottamatta alkuperäistä sivua. Tekstin seassa olevat linkit kannattaa mieluummin koota sivun

loppuun selkeäksi linkkilistaksi. Tällöin linkkien yhteyteen on myös helpompi liittää kuvaus linkin takaa löytyvästä informaatiosta. (Juntunen ym. 2002; Korpela 2002.)

[Kaikki osa-alueen kehitysvihjeet](#) (aukeaa uuteen ikkunaan)

Lähteet

- Web Content Accessibility Guidelines 1.0 [online]. W3C, 5.5.1999 [viitattu 10.3.2003]. Saatavissa www-muodossa: <http://www.w3c.org/TR/WCAG10/>.
- Korpela, J. Esteettömyysopas: Näin teet Web-sivujesi sisällön kaikkien saavutettavaksi [online]. 2002. Päivitetty 23.12.2002 [viitattu 3.3.2003]. Luku 5: Teknisiä ohjeita Web-sivujen tekemisestä esteettömiksi. Palstat. Saatavissa www-muodossa: < <http://www.tieke.fi/esteettomyysopas/5.6.html> >.
- Juntunen, R., Jylhä, V., Laatunen, P. & Söderholm, M. Näkövammaistahojen testausohjeet verkkosivuille ja -palveluille [online]. Näkövammaisten Keskusliitto. 2002 [viitattu 9.3.2003]. Saatavissa www-muodossa: <http://www.nkl.fi/suosituksset/testaus/index.html>
- Korpela, J. Esteettömyysopas: Näin teet Web-sivujesi sisällön kaikkien saavutettavaksi [online]. 2002. Päivitetty 23.12.2002 [viitattu 3.3.2003]. Luku 5: Teknisiä ohjeita Web-sivujen tekemisestä esteettömiksi. Kuvat. Saatavissa www-muodossa: <http://www.tieke.fi/esteettomyysopas/5.10.html>
- Nielsen, J. 2000. WWW-suunnittelu. Suom. Haanpää, T. Helsinki: Edita Oyj.
- Korpela, J. Esteettömyysopas: Näin teet Web-sivujesi sisällön kaikkien saavutettavaksi [online]. 2002a. Päivitetty 23.12.2002 [viitattu 10.3.2003]. Luku 5: Teknisiä ohjeita Web-sivujen tekemisestä esteettömiksi. Skriptit ja muut vastaavat. Saatavissa www-muodossa: <http://www.tieke.fi/esteettomyysopas/5.15.html>
- Korpela, J. Esteettömyysopas: Näin teet Web-sivujesi sisällön kaikkien saavutettavaksi [online]. 2002. Päivitetty 23.12.2002 [viitattu 10.3.2003]. Luku 5: Teknisiä ohjeita Web-sivujen tekemisestä esteettömiksi. Kehykset. Saatavissa www-muodossa: <http://www.tieke.fi/esteettomyysopas/5.5.html>
- Korpela, J. Esteettömyysopas: Näin teet Web-sivujesi sisällön kaikkien saavutettavaksi [online]. 2002. Päivitetty 23.12.2002 [viitattu 10.3.2003]. Luku 5: Teknisiä ohjeita Web-sivujen tekemisestä esteettömiksi. Linkit. Saatavissa www-muodossa: <http://www.tieke.fi/esteettomyysopas/5.4.html>

Huom! ARVO ei talleta tuloksia. Voit toki **tulostaa** sivut tai **tallentaa** ne selaimestasi.

[Arvioinnin yhteenveto](#) | [Kehitysvihjeet](#) | [Omat vastaukset](#)

[Lopeta tämä arviointi ja siirry takaisin etusivulle >>](#)